

Kehäkulmalauseesta on moneksi

1. *Thaleen lause.* $\angle ACB$ on suora, jos ja vain jos C on AB -halkaisijaisella ympyrällä.

2. *Kehäkulmalause.* Jos A, B, C ja D ovat ympyrän Γ pisteitä ja C ja D ovat samalla puolella suoraa AB , niin $\angle ACB = \angle ADB$. Jos A, B ja C ovat ympyrällä Γ ja D on samalla puolella suoraa AB kuin C ja $\angle ADB = \angle ACB$, niin D on ympyrällä Γ . Jos F on ympyrän Γ pisteeseen B piirretyn tangentin piste, $A \neq B$ jokin Γ :n piste ja C Γ :n piste, joka on eri puolella suoraa AB kuin F , niin $\angle ACB = \angle ABF$.

3. *Jännelikulmio.* Jos A, B, C ja D ovat ympyrällä Γ tässä järjestyksessä, niin $\angle CAD$ ja $\angle BCD$:n vieruskulma ovat yhtä suuria. Jos $ABCD$ on kupera nelikulmio ja $\angle CAD$ ja $\angle BCD$:n vieruskulma ovat yhtä suuret, niin nelikulmion $ABCD$ ympäri voidaan piirtää ympyrä.

4. *Sinilause.* Jos kolmion ABC ympärysympyrän säde on R , niin

$$\frac{\sin \alpha}{a} = \frac{\sin \beta}{b} = \frac{\sin \gamma}{c} = \frac{1}{2R}.$$

(a, b, c kolmion sivut ja α, β, γ vastinkulmat.)

5. *Sinin yhteenlaskukaava (syrjähyppy).* $\sin(\gamma + \beta) = \sin \gamma \cos \beta + \cos \gamma \sin \beta$.

6. Teräväkulmaisen kolmion ABC korkeusjanojen leikkauspiste H [kolmion ABC ortokeskus] on korkeusjanojen kantapisteiden muodostaman kolmion $A'B'C'$ sisäympyrän keskipiste. Tylppäkulmaisen kolmion ortokeskus on kolmion yhden sivu ympyrän [ympyrä, joka sivuaa yhtä kolmion sivua ja kahden muun jatketta] keskipiste.

7. Olkoon $A'B'C'$ pisteen P pedaalikulmio kolmion ABC :n suhteen [kolmio, jonka kärjet ovat P :n kohtisuorat projektiot ABC :n sivuille], $A''B''C''$ P :n pedaalikulmio $A'B'C'$:n suhteen ja $A'''B'''C'''$ P :n pedaalikulmio $A''B''C''$:n suhteen. Silloin ABC ja $A'''B'''C'''$ ovat yhdenmuotoisia.

8. *Pisteen potenssi.* Jos P on piste, joka ei ole ympyrällä Γ ja jos P :n kautta kulkevat suorat leikkaavat Γ :n pisteissä A, B ja C, D , niin $PA \cdot PB = PC \cdot PD$.

9. *(Eräs) Eulerin kaava.* Kolmion ABC sisäympyrän ja ympärysympyrän keskipisteiden I ja O välinen etäisyys on

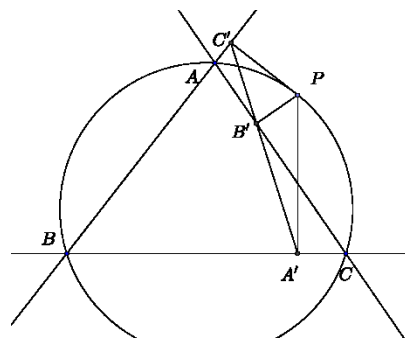
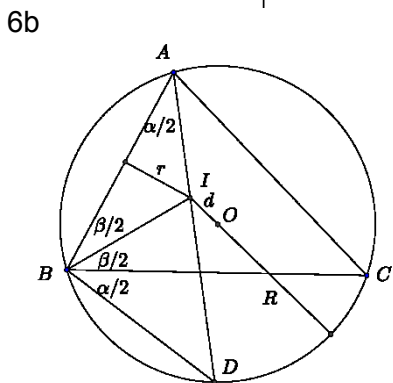
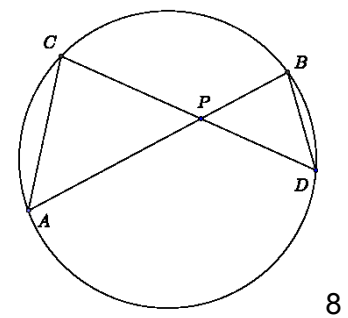
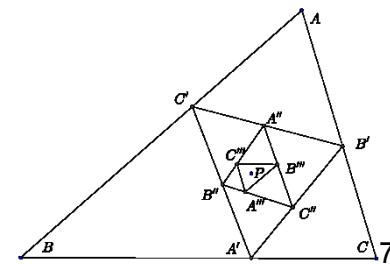
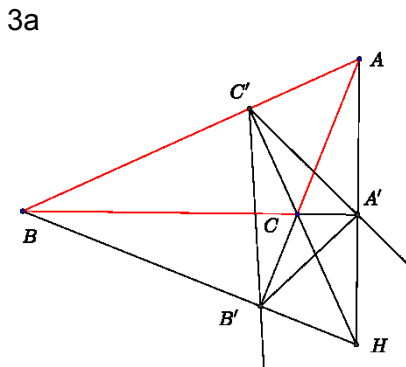
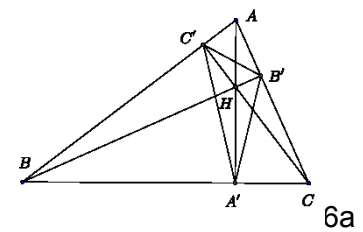
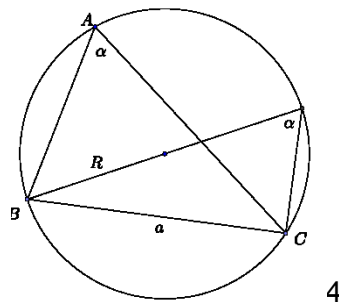
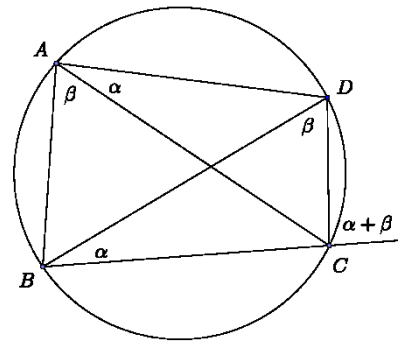
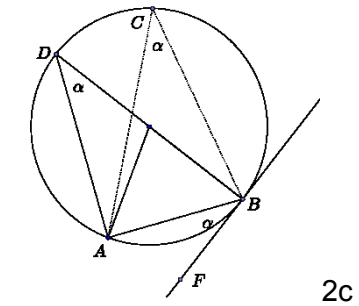
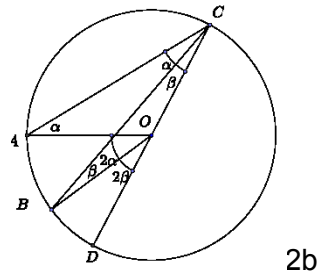
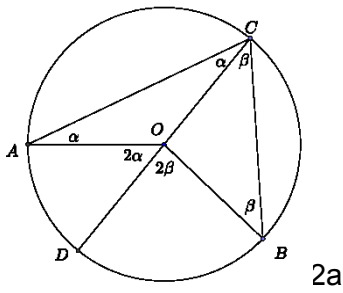
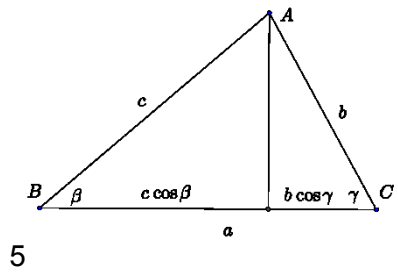
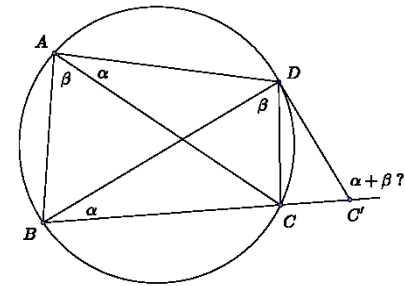
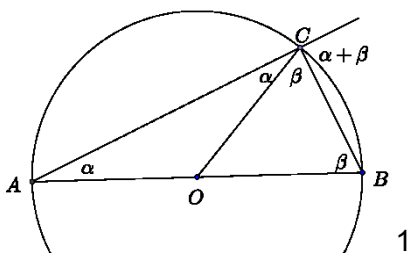
$$d = \sqrt{R^2 - 2rR}.$$

(R ja r ovat ympärysympyrän ja sisäympyrän säteet.)

10. *Simsonin suora.* Kolmion ABC ympärysympyrän pisteen P kohtisuorat projektiot kolmion sivut sisältäville suorille ovat samalla suoralla.

11. Olkoon $ABCD$ jännelikulmio. Olkoot P, Q ja R pisteen D kohtisuorat projektiot suorilla BC, CA ja AB , tässä järjestyksessä. Osoita, että $PQ = QR$, jos ja vain jos kulmien $\angle ABC$ ja $\angle ADC$ puolittajien leikkauspiste on suoralla AC . (Kansainväliset matematiikkaolympialaiset 2003)

12. Kuperassa eli konveksissa nelikulmiossa $ABCD$ on $\angle ADC = 90^\circ$. Olkoot E ja F pisteen B projektiot suorilla AD ja AC , tässä järjestyksessä. Oletetaan, että F on pisteiden A ja C välissä, että A on pisteiden D ja E välissä ja että suora EF kulkee janan BD keskipisteen kautta. Osoita, että nelikulmion $ABCD$ ympäri voidaan piirtää ympyrä. (Baltian Tie -joukkue matematiikkakilpailu 2007)

9 10